

СТАН ВІЧНОГО ЯК СПАСІННЯ В РЕЛІГІЙНИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ

У статті розглядається певний стан людини, стан ВІЧНОГО людини, стан ВІЧНОГО людини в зв'язку з її спасінням.

В статті дано комплексний аналіз вітчизняних і закордонних розробок з питань характеристик стану ВІЧНОГО людини. Показаний зв'язок характеристик стану ВІЧНОГО людини з її спасінням. Обґрунтовані такі поняття, як «стан ВІЧНОГО» і «спасіння». Розкритий зміст провідних понять проблеми. Узагальнені якості самого стану ВІЧНОГО людини.

Головна увага приділяється тому положенню, що стан ВІЧНОГО – це компенсаторне осяяння, яке руйнує в людині всі її спонукання. Від зруйнованих спонукань людина завмирає, зупиняється. Ця зупинка на благо, тому що руйнуються спонукання не важливі, не головні; руйнуються спонукання, які відволікають людину від головного, спокушають її.

Як вже було сказано, в стані ВІЧНОГО людина зупиняється і завмирає без усіляких бажань і спонукань. Але коли виникає, по відношенню до людини, загроза ззовні, то людина починає діяти. Це трапляється від того, що в стані ВІЧНОГО у людини зберігається спонукання до спасіння. Всі інші спонукання руйнуються. Це важливо. Бо спонукання до спасіння не може бути другорядним і не важливим. Про це говорить і релігійно-містична культура взагалі. Розглядається проблема спасіння і в індуїзмі, і в зороастризмі, і в буддизмі, і в даосизмі, і в іудаїзмі, і в християнстві, і в ісламі. Тобто, мова йде про важливе в людських бажаннях і спонуканнях. Через це, проводиться зв'язок з спасінням.

Ключові слова: стан, стан ВІЧНОГО, компенсація, компенсаторне осяяння, спасіння.

Mykhailo Murashkin

THE STATE OF THE ETERNAL AS SALVATION IN RELIGIOUS INTERPRETATIONS

The article considers the concrete state of person. The condition of ETERNAL person is considered. The condition of ETERNAL person in connection with his/her salvation is considered.

The article gives a comprehensive analysis of domestic and foreign developments on the issues of characterizing the state of the ETERNAL man. The relationship of the characteristics of the state of ETERNAL man to his salvation is shown. Concepts such as “state of ETERNITY” and “salvation” are justified. The content of the leading concepts of the problem is revealed. The properties of the state of ETERNAL man itself are generalized.

The main focus is on the notion that the state of the Eternal is a compensatory insight that destroys all human motives. From destroyed motives, a person freezes and stops. This stop is for the good, because the motivations that are not important, not the main ones, are destroyed; the motivations that distract a person from the main thing, tempt him or her, are destroyed.

As it has already been said, in the state of the Eternal, a person stops and freezes without any desires and motives. But when there is a threat to a person from the outside, the person starts to act. This happens because in the state of the Eternal, man retains the urge to be saved. All other motivations are destroyed. This is important. For the call to salvation cannot be secondary and unimportant. This is also evidenced by religious and mystical culture in general. The problem of salvation is considered in Hinduism, Zoroastrianism, Buddhism, Taoism, Judaism, Christianity, and Islam. That is, we are talking about what is important in human desires and motivations. Through this, a connection is made with salvation.

Key words: state, state of ETERNITY, compensation, compensatory insight, salvation.

Актуальність. Стан ВІЧНОГО у людини, взятий з документальних записів цього стану, описів в яких про цей стан говориться як про «нетлінність»¹. Тут стан ВІЧНОГО супроводжується «величезним відчуттям сили, краси і нетлінності»². Залишається лише обґрунтувати зв'язок цього стану з проблемами спасіння людини, навіть спасінням людства. І як не парадоксально, але це спасіння пов'язано

з руйнацією структур людської свідомості, що відображено в релігії, в релігійно-містичній культурі, в медитативній практиці цієї релігійно-містичної культури. На думку С. Аверинцева, важливий момент медитативної практики – це засвідчення своїх спонукань. Засвідчення руйнує попередні структури свідомості. Руйнація йде тих структур свідомості, які вже застаріли, віджили своє. Через цю руйнацію застарілих структур свідомості людина може оновлюватись. Засвідчення своїх спонукань в різних формах мають і Веда, і Авеста, і Трипітака, і Дао де цзін, і Тора, і Біблія, і Коран.

¹ Krishnamurti, Jiddu. (2003). Krishnamurti's Notebook. Full Text Edition. С. 20-29.

² Там само.

У Ведах, а це «Рігведа», мова йде про таку характеристику засвідчення, як пильність (Ригведа). Про ту саму пильність говорить і «Авеста» (Авеста). Буддистське Святе Письмо «Трипітака» має багато посилань на містичну практику отримання вищих станів свідомості. Так, її складова частина за назвою «Дхаммапада» говорить про ту саму практичну дію – пильність (Дхаммапада). В даосизмі, який представлений Святим Письмом «Дао де цзин», містична практика – це та сама пильність як засвідчення відсторонено споглядального характеру, коли людина дивиться на все збоку, коли вона обачна (Дао де цзин). В «Торі» іудаїзму мова йде про процес засвідчення, де засвідчує сам Бог, коли його Дух, Дух Всесильного буяє над водою (Тора). Через це можна розуміти, що тут мова йде про певний стан як Стан Бога, коли він засвідчує, відсторонюючись від усього. В християнстві, в його містичній практиці, теж акцент робиться на такій характеристиці засвідчення, як пильність, коли Біблія рекомендує спостерігати за собою. В «Корані» ми також зустрічаємо процес засвідчення³. Скрізь в релігійно-містичній культурі мова йде про засвідчення як момент спасіння людської душі, людського духу.

Аналіз останніх досліджень показав, що «релігія орієнтує людину не на відхід від життя, гостеве перебування її у світі, а на вироблення таких практичних рецептів, які дають можливість їй пом'якшити, компенсувати негативні вияви своєї життєдіяльності»⁴. А компенсує негативне стан ВІЧНОГО. Опис цього стану є в біографічних текстах релігійно-містичної культури. Цей опис йде через демонстрацію процесів руйнації застарілих настанов людської свідомості. Руйнація застарілого дає можливість людині оновлюватись, через що відкривається також можливість спасатися від негараздів. Тут стан ВІЧНОГО пов'язаний з спасінням.

Мета статті обґрунтувати зв'язок стану ВІЧНОГО людини з її спасінням, і навіть з спасінням людства.

Виклад основного матеріалу. Стан ВІЧНОСТІ – це компенсаторне осяяння. Воно компенсує недоліки в людині. В релігійно-містичній культурі воно представлено як одкровення, осяяння. Тобто «релігія виражається через своєрідне внутрішнє одкровення чи осяяння»⁵. Також «релігія не має якихось інших (національних чи соціокультурних) вимірів, крім трансцендентного»⁶. А в цю трансценденцію філософія вкладає дещо нетлінне, вічне.

В природі нічого нетлінного і вічного немає. Все змінюється. Якщо брати взагалі ВСЕ, то воно як таке змінюється. В своїх змінах була породжена людина, її свідомість, самосвідомість, самокритичність. Самокритичність може стимулювати стан ВІЧНОГО. Це стан розпаду усіляких спонукань, усіляких другорядних спонукань. І в цьому стані людина завмирає позбавлена усіляких спонукань. Але коли людині загрожує небезпека, то вона починає діяти. Тобто в глибинах людського духу залишається спонукання до спасіння, спасіння себе і інших. Спасіння інших – це гуманне ставлення до світу, до людей.

Стан ВІЧНОГО активує людину, і людство взагалі, активує до спасіння, до виживання. Стан ВІЧНОГО – це ВІЧНІСТЬ. Але якщо людство зникне від катастроф з боку космосу, з боку природи, то і ВІЧНІСТЬ зникне. Тобто вічність перестане існувати, стане не вічним. Залишиться лише випадковість природи.

Сама назва «ВІЧНЕ», як стан ВІЧНОГО у людини затверджує документалістика. Тут документальні свідчення говорять про «нетлінність»⁷. Як вже було зазначено, стан ВІЧНОГО супроводжується «величезним відчуттям сили, краси і нетлінності»⁸. І це демонструє релігія, релігійно-містична культура. А «релігія виражається через своєрідне внутрішнє одкровення чи осяяння»⁹. І тут, як було вже вказано, «релігія не має якихось інших (національних чи соціокультурних) вимірів, крім трансцендентного»¹⁰, трансцендентного стану. Отже документалістика, релігія і філософія в цілому вказують на існування певного конкретного стану людини, стану ВІЧНОГО як виду осяяння. Видів осяяння є багато.

Треба все таки ще раз загострити увагу на тому, що «релігія орієнтує людину не на відхід від життя, гостеве перебування її у світі, а на вироблення таких практичних рецептів, які дають можливість їй пом'якшити, компенсувати негативні вияви своєї життєдіяльності»¹¹. Тобто врегулювати свої прояви. Ця врегульованість йде через те, що людина пізнає себе. І навіть людина «Свої прагнення до суверенітету, здолання залежності від зовнішнього світу вона компенсує у своїх уявленнях про гаранта цієї незалежності – Бога, доступ до якого зрештою можна здобути через пізнання самої себе»¹². Через

⁷ Krishnamurti, Jiddu. (2003). Krishnamurti's Notebook. Full Text Edition. С. 20-29.

⁸ Там само.

⁹ Колодний А. М. Феномен релігієзнавства: монографія. Київ: «Інтерсервіс», 2020. С. 23.

¹⁰ Филипович Л. О. Культура релігійного життя. Вибрані праці. Київ: УАР. «Інтерсервіс», 2016. С. 171.

¹¹ Колодний А. Життя. Праця. Думки. Біобібліографія. Київ-Дрогобич: Коло, 2007. С. 49.

¹² Колодний А. М. Природа і визначення релігійного феномену. Київ: Українське релігієзнавство. 2014. № 71-72. С. 43.

³ Святе Письмо, 2020. С. 98.

⁴ Колодний А. Життя. Праця. Думки. Біобібліографія. Київ-Дрогобич: Коло, 2007. С. 49.

⁵ Колодний А. М. Феномен релігієзнавства: монографія. Київ: «Інтерсервіс», 2020. С. 23.

⁶ Филипович Л. О. Культура релігійного життя. Вибрані праці. Київ: УАР. «Інтерсервіс», 2016. С. 171.

пізнання самої себе людина може вже не через свої уявлення, а через реалії виникнення ідеального стану ВІЧНОГО, компенсувати недоліки, стати самодостатньою і незалежною. Але цей стан ВІЧНОГО приходить до людини випадково, спонтанно. Хоча є певні прояви життя, які можуть стимулювати прихід стану ВІЧНОГО. Одними з таких стимулів є очищення і медитація.

Медитація. Медитація представлена в літературі і в психотерапії як психотехніка. В літературі «Медитація (лат. *meditatio* – роздум) – філософський вірш на «вічні» теми (добро і зло, життя і смерть, мить і вічність), розгорнутий як роздум, міркування, філософування, виражені у ліричній манері»¹³. А медитація як психотехніка представлена ще на початку виникнення людини, в її міфології, представлена станом ВІЧНОГО, як Всевишнього, того «Всевишнього, який Народив себе із моря первинного безладдя і порожнечі – Дива. Врівноважуючи лад і безладдя, Всевишній народив із себе Світ-Яйце, Світ Ладу»¹⁴. Тобто народив світ без всяких мілких і незначних спонукань. Цей світ в міфологічних уявленнях нагадує медитативні стани, нагадує стан ВІЧНОГО. Але в міфології йдуть і нашарування. Тут також «божественні одкровення обпліталися «павутинням» людської суемудрості»¹⁵. Хоча в божественних одкровеннях був природний стан ВІЧНОГО без усіляких суемудростів. І навіть ніякої суемудрості не потребував. Тобто ще «в язичництві домінує особистісне сприйняття Божественного через обряд, медитацію, споглядання, транс»¹⁶. Але тут особливе місце займає медитація, медитативний стан. Бо цей медитативний стан має деякі риси подібні зі станом ВІЧНОГО.

Сама по собі «Релігія виражається через своєрідне внутрішнє одкровення чи озаріння»¹⁷. Хоча озаріння може бути доволі різним. Але яке б не було це озаріння людина повинна його позначити. Цього потребує і стан ВІЧНОСТІ як озаріння. Це озаріння теж повинно бути позначено. На це долучається мова. Хоча мова лише приблизно позначає озаріння. Особливу приблизність позначення ми бачимо в містицизмі. Та і саме «Ставлення містика до мовлення є глибинно двозначним: з одного боку він заперечує здатність мови виразити сакральне

містичне значення, але з іншого – розгортає ряд символізації, в якому розкривається латентний ресурс мови: ресурс негативного значення»¹⁸. Негативне означення існує тому що в основі містицизму є стан ВІЧНОГО як руйнація спонукань в людині, руйнація значень. А це потребує негативних означень. Руйнується незначне. З руйнацією незначного пов'язано виникнення стану ВІЧНОГО. Але з руйнацією незначного пов'язано спасіння людини. Людина спасається концентруючись на важливому для життя, для виживання, відсторонюючи неважливе, другорядне. Спасіння – це відстороненість від всього мілкого і другорядного в спонуканнях, руйнація спонукань. Але коли залишається спонукання до спасіння. А це можна бачити в стані ВІЧНОГО, в стані який детально описаний в документальних свідченнях релігійно-містичної культури.

Ще з прадавніх часів помічено, що люди можуть якось стимулювати в собі стан ВІЧНОГО. За допомогою «станів священної тиші (медитації), «спалюючи» свої недоліки під час праці над собою, вони вдосконалюють свою душу»¹⁹. Хоча стан ВІЧНОГО сам по собі і є спалення недоліків, компенсація цих недоліків. Але це трапляється раптово, несподівано для самої людини, випадково і спонтанно. Хоча зв'язок з практикою містицизму постійно бажає встановити. І тут, в релігійно-містичній культурі, існує різноманітність описів вищих станів свідомості. Так, наприклад, в японському дзен-буддизмі мова йде про «кенсьо – це відчуття осяяння, а саторі – усвідомлення цього осяяння»²⁰. Які б не були ці описи людських станів, але момент самокритики можна споглядати так чи інакше. Бо це важливо тому що «Самокритичне освідомлення життєво важливе»²¹. Людина зіштовхується з відхиленнями в своїй діяльності. І тому повинна бути самокритика. Відхилення в діяльності – це позначення людиною незначного в своїх проявах. А незначне не орієнтує на спасіння, на збереження життя, на процвітання цього життя. А на спасіння орієнтує стан ВІЧНОГО.

Самокритика може дарувати свободу. Тут «Свобода є дар самого себе із трансценденції; ця свобода – не доцільність, непослушність визначеному зобов'язанню, не вимушені дії, а звільнене від всякого примусу воління, яке несе в собі

¹³ Білоус П. В. Теорія літератури: навчальний посібник. Київ: «Академвидав», 2013. С. 165.

¹⁴ Колодний А. М. Релігійне сьогодення України: роздуми, оцінки і прогнози (тематична збірка вибраних статей і тез). Київ: відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАНУ, 2009. С. 139.

¹⁵ Шевченко В. В. Православно-католицька полеміка та проблеми унійності в житті Руси-України доберестейського періоду: монографія. Київ: Преса України, 2002. С. 11.

¹⁶ Колодний А. М. Історіософія релігії: монографія. Київ: УАР, 2013. С. 102.

¹⁷ Колодний А. М. Природа і визначення релігійного феномену. Київ: Українське релігієзнавство. 2014. № 71-72. С. 45.

¹⁸ Мозговий Л. І. Антропомістичні константи в структурі світогляду (історико-філософський аналіз): монографія. Слов'янськ: Підприємство Маторін Б.І., 2012. С. 25.

¹⁹ Колодний А. М. Релігійне сьогодення України: роздуми, оцінки і прогнози (тематична збірка вибраних статей і тез). С. 139.

²⁰ Капранов С. Філософія релігії Нісиди Кітаро і сучасність. Філософія релігії в Україні: варіативність стратегії осмислення предмету. Збірник наукових праць за ред. А. Колодного та О. Горкуші. Українське релігієзнавство. Київ., 2012. № 64. С. 187-188.

²¹ Кришнамурти Д. Записные книжки / Д. Кришнамурти. «ИД Ганга», 1976, 2003. С. 10.

трансцендентне зобов'язання»²². Така свобода подібна стану ВІЧНОГО. Але свобода це ще не мета. Вона лише для творчості. Спасіння – це мета людини. Спонування до спасіння залишається в людині коли зникають всі спонування в стані ВІЧНОГО «як вінця Божого творіння, що спрямоване на спасіння її для вічного життя»²³. Спасіння людини для вічного життя потребує відкидання всього другорядного, неважливого, відкидання норм лише на перший погляд життєвих. Та самі норми, які встановила людина, застарівають і стають непотрібними. Людина проводить «Відкидання всяких норм і звичних уявлень і перехід у «безгрунтовне» існування, існування з «ніщо» – це, можливо, єдина можливість «трансцендууючої» свідомості опинитися за межами досвідного знання в її прагненні з'єднатися з Богом або Абсолютом»²⁴. Це з'єднання проходить коли відкидається все непотрібне, неважливе, зайве. А це певний стан, стан ВІЧНОГО, стан який порушує всі спонування людини, руйнує спонування, залишаючи спонування до спасіння в глибинах людської душі, в глибинах людського духу.

Стан ВІЧНОГО випадковий. Він не завжди є результатом медитації як практики. Ця випадковість стану ВІЧНОГО означена і в Божественному. Тому є всі «побудови світу Божим задумом, схилившись до ідеї про випадковість усього створеного»²⁵. Схильність до випадковості нав'язана станом ВІЧНОГО як Божественним. Тут нав'язаність вказує на чуттєву сферу.

Бог є чуттєвий стан. І «знання Бога людині дають лише її внутрішні почуття, які і є джерелом релігії. Людина споглядає Бога внутрішнім зором»²⁶. Бог є стан ВІЧНОГО. Але це чуттєвий стан, без усіляких настанов, які застаріли в нових умовах існування людини, застаріли і руйнуються.

Звісно, що «Боги – анімістичні. Значить, вони мають такі почуття, як і люди»²⁷. Ці почуття від стану ВІЧНОГО. Людина має в собі Бога, як стан ВІЧНОГО. І «маючи в собі самій внутрішню основу Буття, пізнану як Закон Буття, як Абсолют, людина

стає самим Богом»²⁸. Людина є сам Бог від самодостатності стану ВІЧНОГО.

Торкаючись Божественного людина торкається «до найвищого духа»²⁹. Найвищий дух є стан ВІЧНОГО, при якому йде розпад всіляких спонувань, але збереження спонування до спасіння. Людина в стані ВІЧНОГО завмирає при розпаді всіляких спонувань. Але людина починає діяти в стані вічного коли виникає загроза ззовне. Це від того, що в глибинах людської душі залишається спонування до спасіння.

Саме «слово Бог І. Огієнко виводить від українського праслова багатство, а точніше від його короткої форми – бага, що надійно прижилось у мові Вед і «Авести» із тим же значенням – багатство»³⁰. Але це внутрішнє багатство людини, тої людини яка мала стан ВІЧНОГО як багатство. Адже стан ВІЧНОГО є багатство тому що цей стан зберігає спонування до спасіння, руйнуючи всі другорядні спонування, спонування не пов'язані з спасінням, спонування мілкі, незначні.

В християнстві значне місце займає відчуття любові. Адже «любов перемагає страх»³¹. І людині корисно мати це відчуття. Воно може стимулювати такий стан як стан ВІЧНОГО. Хоча саме божественне як таке – це стан ВІЧНОГО. І цей стан як компенсаторне осяяння може приходити компенсуючи страх в людській душі. Стан ВІЧНОГО компенсує в людині всілякі страхіття. Цей стан має таку характеристику як сміливість. Релігійно-містична культура в своїй документалістиці має багато характеристик стану ВІЧНОГО. Тут стан ВІЧНОГО має такі властивості-характеристики як: НЕБАЖАННЯ, БЕЗКОМПРОМІСНІСТЬ, БЕЗПОСЕРЕДНІСТЬ, БЕЗСТРАШНІСТЬ, БУТИЙНІСТЬ, ВИЩЕ, ВИСОКІСТЬ, ВІДСТРОНЕНІСТЬ, ІНШЕ, МІЦНІСТЬ, НЕВИБІРКОВІСТЬ, НЕВІДВОРОТНІСТЬ, НЕВІДХИЛЬНІСТЬ, НЕДІЯЛЬНІСТЬ, НЕДРІБ'ЯЗКОВІСТЬ, НЕЗАХОПЛЕНІСТЬ, НЕОБУМОВЛЕНІСТЬ, НЕРУХОМІСТЬ, НЕСУЕТЛИВІСТЬ, ПРИСУТНІСТЬ, РОЗКУТІСТЬ, РОЗЧИННІСТЬ, СЕРЙОЗНІСТЬ, ЗАРАЗ, СИЛА, ЧИСТОТА. Серед цих характеристик ми знаходимо і характеристику БЕЗСТРАШНОСТІ.

Звісно, що «Об'єктом релігійного відображення є такий особистісний стан людини, який можна назвати станом самовизначення у світі, здобуття

²² Жадько В. А. Розуміння філософії через діалог з видатними мислителями: монографія. Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2018. С. 106.

²³ Колодний А. М. Релігієзнавство і теологія. Дисциплінарне релігієзнавство. Навчальний посібник. С. 34.

²⁴ Висоцька О. Є. Етика взаємодії суспільства з природою: морально-ціннісні основи екологічної культури: монографія. Дніпропетровськ: «Акцент ПП», 2012. С. 66.

²⁵ Капітон В. П. Основи метафізики об'єктивних законів: Монографія. Частина 1. Дніпропетровськ: ДДФА, 2006. С. 78.

²⁶ Лубський В. І., Теремко В. І., Лубська М.В. Релігієзнавство: підручник. Київ: «Академвидав», 2006. С. 31.

²⁷ Бадін Євген. Українська вдача. Мукачєво: Карпатська вежа, 2014. С. 39-40.

²⁸ Жадько В. А. Філософія як гуманістичний світогляд: наукова монографія. Запоріжжя – Львів: Видавництво ПП «Новий Світ-2000», 2019. С. 192.

²⁹ Завгородній Ю. Ю. Рецепція індійської філософії в Україні. Лінія Вед (1840 – 1930-ті рр.): монографія. – Київ: Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України, 2013. С. 115.

³⁰ Губерначук С. С. Прадавність української мови. Київ: Четверта хвиля, 2010. С. 206-207.

³¹ Саган О. Н. Православна Церква України: конституювання та перспективи розвитку. – Київ: ІФ НАНУ, 2019. С. 97.

самої себе на основі віднайдення в собі того надлюдського, що єднає її з трансцендентним»³². А це самовизначення як надлюдське з'являється в глибинах людської душі коли йде розпад всього другого-рядного як не надлюдського, а неважливого. Розпад всіх неважливих спонукань у людини йде в стані ВІЧНОГО. Цей стан не є абстракцією. В цьому стані абстракції розпадаються як застаріле в нових умовах існування. Тому «Традиційні форми поклоніння абстрактному й віддаленому Богу, який обіцяє спасіння лише «колиш», почали активно конкурувати із гарантіями порятунку та досягнення вищих станів людини вже тепер»³³. Людина намагається безпосередньо отримати той стан духу при якому зникнуть всі непотрібні спонукання. спонукання які заважають мати спасіння тепер.

Висновки. Наступне дослідження доводить зв'язок стану ВІЧНОГО з проблемами, пов'язаними з спасінням людини і навіть людства. Адже стан ВІЧНОГО руйнує всі спонукання людини, а спонукання до спасіння залишає. Спонукання до спасіння залишається в людині навіть при самих глибоких станах ВІЧНОГО, коли людина завмирає без усіляких спонукань і бажань. Це проглядається в релігіях різних культур: в індуїзмі, зороастризмі, буддизмі, даосизмі, іудаїзмі, християнстві, мусульманстві.

Характеристики стану ВІЧНОГО однакові в автобіографічних описах різних релігій релігійно-містичної культури. Для прикладу взяті такі релігії

як індуїзм, зороастризм, буддизм, даосизм, іудаїзм, християнство, мусульманство. В самому святому письмі цих релігій (Веди, Авеста, Трипітака, Дао де цзін, Тора, Біблія, Коран) демонструються рекомендації з приводу отримання стану ВІЧНОГО. Ці рекомендації однакові.

Отже, стан ВІЧНОГО виникає випадково. Документальні свідчення підказують саму назву цього явища як ВІЧНЕ³⁴. Документальні свідчення говорять про «нетлінність»³⁵. Стан ВІЧНОГО приходить до людини спонтанно і випадково. Це процес компенсації. Стан ВІЧНОГО – це компенсаторне озаріння. Це процес компенсації слабкої волі. Людина порушує свої бажання, незначні бажання. Людина руйнує свої спонукання. Вони заважають. Вони заважають рухатись до мети. Вони є перешкодою на шляху до стану ВІЧНОГО.

Самокритика очищує. Самокритика активує стан ВІЧНОГО. Самокритика стимулює. Самокритика все ще стимулює ВІЧНЕ. Але ВІЧНЕ виникає випадково. Воно виникає спонтанно. І тоді боротьба припиняється в людській душі. Людина оволодіває собою бо не важливі спонукання зникають.

Люди розчиняють незначні спонукання. Вони стримують свої бажання. Вони займаються самокритикою. Це може бути причиною виникнення стану ВІЧНОГО, стану який залишає в глибинах людської душі спонукання до спасіння себе і інших.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Krishnamurti, Jiddu. (2003). *Krishnamurti's Notebook. Full Text Edition*.
- Бадін Євген. Українська вдача. Мукачєво: Карпатська вежа, 2014. 232 с.
- Білоус П. В. Теорія літератури: навчальний посібник. Київ: «Академвидав», 2013.
- Висоцька О. Є. Етика взаємодії суспільства з природою: морально-ціннісні основи екологічної культури: монографія. Дніпропетровськ: «Акцент ІІІ», 2012. 172 с.
- Губерначук С. С. Прадавність української мови. Київ: Четверта хвиля, 2010. 352 с.
- Жадько В. А. Розуміння філософії через діалог з видатними мислителями: монографія. Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2018. 132 с.
- Жадько В. А. Філософія як гуманістичний світогляд: наукова монографія. Запоріжжя Львів: Видавництво ПП «Новий Світ-2000», 2019. 200 с.
- Завгородній Ю. Ю. Рецепція індійської філософії в Україні. Лінія Вед (1840 – 1930-ті рр.): монографія. Київ: Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України, 2013. 412 с.
- Капітон В. П. Основи метафізики об'єктивних законів: Монографія. Частина 1. Дніпропетровськ: ДДФА, 2006. 196 с.
- Капранов С. Філософія релігії Нісіді Кітаро і сучасність. Філософія релігії в Україні: варіативність стратегії осмислення предмету. Збірник наукових праць за ред. А. Колодного та О. Горкуші. Українське релігієзнавство. Київ, 2012. № 64. 233 с.
- Колодний А. Життя. Праця. Думки. Біобібліографія. Київ-Дрогобич: Коло, 2007. 128 с.
- Колодний А. М. Історіософія релігії: монографія. Київ: УАР, 2013. 386 с.

³² Колодний А. М. Природа і визначення релігійного феномену. Київ: Українське релігієзнавство. 2014. № 71-72. С. 46.

³³ Ювсечко Я. Синтетичні неорелігії як прояв постмодерної парадигми. Українське релігієзнавство. 2010. № 55.

³⁴ Krishnamurti, Jiddu. (2003). *Krishnamurti's Notebook. Full Text Edition*. С. 29.

³⁵ Там само.

Колодний А. М. Природа і визначення релігійного феномену. Київ: Українське релігієзнавство. 2014. № 71-72. С. 40-46.

Колодний А. М. Релігієзнавство і теологія. Дисциплінарне релігієзнавство. Навчальний посібник. За науковою редакцією доктора філософських наук, професора Анатолія Колодного. Київ: Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, 2010. 219 с.

Колодний А. М. Релігійне сьогодення України: роздуми, оцінки і прогнози (тематична збірка вибраних статей і тез). Київ: відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАНУ, 2009. 450 с.

Колодний А. М. Феномен релігієзнавства: монографія. Київ: «Інтерсервіс», 2020. 200 с.

Кришнамурти Д. Записные книжки / Д. Кришнамурти. «ИД Ганга», 1976, 2003.

Лубський В. І., Теремко В. І., Лубська М.В. Релігієзнавство: підручник. Київ: «Академвидав», 2006.

Мозговий Л. І. Антропомістичні константи в структурі світогляду (історико-філософський аналіз): монографія. Слов'янськ: Підприємець Маторін Б.І., 2012. 247 с.

Саган О. Н. Православна Церква України: конституювання та перспективи розвитку. Київ: ІФ НАНУ, 2019. 103 с.

Святе Письмо. Дніпро: Монолит, 2020. 192 с.

Филипович Л. О. Культура релігійного життя. Вибрані праці. Київ: УАР. «Інтерсервіс», 2016. С. 1–200.

Шевченко В. В. Православно-католицька полеміка та проблеми унійності в житті Руси-України доберестейського періоду: монографія. Київ: Преса України, 2002. 416 с.

Ювсечко Я. Синтетичні неорелігії як прояв постмодерної парадигми. Українське релігієзнавство. 2010. № 55. С. 157–163.

REFERENCES

Badin Yevhen. Ukrainian character. Mukachevo: Karpatska Vezha, 2014. 232 p.

Bilous P. Theory of Literature: A Study Guide. Kyiv: Akademvydav, 2013.

Fylypovych L.O. Culture of religious life. Selected works. Kyiv: Interservice, 2016. С. 1–200.

Fylypovych, L. O., (2016). Kultura religioznie zhizni. Vibrani prazi [The Culture of Religious Life: Selected Works]. [Selected Works], 1–200 [in Ukrainian].

Gubernachuk S.S. Antiquity of the Ukrainian language. Kyiv: Fourth Wave, 2010. 352 p.

Kapiton V.P. Fundamentals of metaphysics of objective laws: A monograph. Part 1. – Dnipropetrovs'k: DDFA, 2006. 196 p.

Kapranov S. Philosophy of Religion of Nishida Kitaro and Modernity. Philosophy of Religion in Ukraine: Variability of the Strategy of Understanding the Subject. Collection of scientific papers edited by A. Kolodnyi and O. Harkusha. Ukrainian Religious Studies. Kyiv, 2012. № 64. 233 p.

Kolodnyi, A. M. (2020). Fenomen religieznastva: monografia. [The phenomenon of religious studies: a monograph]. Kyiv: "Interservis" [in Ukrainian].

Kolodnyi A.M. Historiosophy of Religion: a monograph. Kyiv: UAR, 2013. 386 p.

Kolodnyi A.M. Religious Present of Ukraine: Reflections, Assessments and Forecasts (thematic collection of selected articles and theses). Kyiv: Department of Religious Studies of the G.S. Skovoroda Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2009. 450 p.

Kolodnyi A.M. Life. Labour. Thoughts. Biobibliography. Kyiv-Drohobych: Kolo, 2007. 128 p.

Kolodnyi A.M. Nature and Definition of the Religious Phenomenon. Kyiv: Ukrainian Religious Studies. 2014. № 71–72. С. 40–46.

Kolodnyi A.M. Religious Studies and Theology. Disciplinary religious studies. Study guide. Under the scientific editorship of Doctor of Philosophy, Professor Anatolii Kolodnyi. Kyiv: Department of Religious Studies of the H.S. Skovoroda Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2010. 219 p.

Krishnamurti D. Notebooks. 'ID Ganga', 1976, 2003.

Krishnamurti, Jiddu. (2003). Krishnamurti's Notebook. Full Text Edition.

Lubskiy V.I., Teremko V.I., Lubska M.V. Religious Studies: Textbook. Kyiv: Akademvydav, 2006.

Mozgovyi L.I. Anthropomystical Constants in the Structure of Worldview (Historical and Philosophical Analysis): a monograph. Sloviansk: Entrepreneur B.I. Matorin, 2012. 247 p.

Sagan O.N. Orthodox Church of Ukraine: constitutionalisation and development prospects. Kyiv: IF NASU, 2019. 103 p.

Shevchenko V.V. Orthodox-Catholic polemics and problems of unity in the life of Rus-Ukraine in the pre-Berestian period: a monograph. Kyiv: Press of Ukraine, 2002. 416 p.

Vysotska O.E. Ethics of interaction between society and nature: moral and value bases of ecological culture: a monograph. Dnipropetrovs'k: Accent PP, 2012. 172 p.

Yuvsechko J. Synthetic neoreligions as a manifestation of the postmodern paradigm. *Ukrainian Religious Studies*. 2010. № 55. C. 157–163.

Zavgorodniy Y.Y. Reception of Indian philosophy in Ukraine. The Vedas (1840s-1930s): a monograph. Kyiv: G.S. Skovoroda Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2013. 412 p.

Zhadko V. A. Philosophy as a humanistic worldview: a scientific monograph. Zaporizhzhia – Lviv: Publishing house 'Novyi Svit-2000', 2019. 200 p.

Zhadko V. A. Understanding philosophy through dialogue with prominent thinkers: a monograph. Zaporizhzhia: ZSMU Publishing House, 2018. 132 p.